

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES

QUEIXA RELATIVA AL DRET A LA SEURETAT I ALS DRETS DE LA INFÀNCIA

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 11 de juliol de 2022, la ciutadana va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què exposava el següent:

La interessada era membre del col·lectiu “Salvem l'alzina i les casetes d'Encarnació”. El dia 31 de maig, cap a les 9.00 hores, hi havia dues mares amb els seus dos fills, menors d'edat, fent activitats artístiques en aquell espai, quan va passar un agent de la Guàrdia Urbana de Barcelona (GUB) i els va recriminar que els menors fessin un dibuix a la paret de l'espai.

Durant l'actuació, l'agent portava casc i unes ulleres de sol i es va dirigir a les dues dones amb un tracte poc correcte i els va recriminar que el que estaven fent era il·legal. Va demanar a la interessada que s'identifiqués, però no duia el DNI. Per aquest motiu, la va informar que l'hauria de portar a la comissaria, a ella i al seu fill.

Es va crear una situació de tensió que va generar por als menors, que ploraven. L'agent en qüestió no va ser favorable al diàleg i no va tenir en consideració la reacció dels infants. A més, va demanar reforç policial. Un dels nous agents actuants va mostrar més comprensió i va fer retirar l'agent que havia intervingut en un inici.

Davant la disconformitat amb l'actuació, el dia 2 de juny la interessada va presentar una instància al Districte de Gràcia, dirigida al gerent i a l'intendent de la GUB del districte, en què denunciava els fets i demanava que s'amonestés l'agent i que se'l formés per tractar amb la ciutadania.

En el moment de dirigir-se a la Sindicatura no havia obtingut cap resposta a la seva instància i se li havien notificat dues sancions: una per increpar i menysprear els agents, i l'altra per fer grafitis a un espai públic o equipament.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Després d'examinar el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se a **l'Àrea de Prevenció i Seguretat** per tal de conèixer les intervencions realitzades en relació amb la queixa presentada.

El dia 18 de juliol de 2022, es va sol·licitar a aquest organisme la informació necessària per a l'estudi de la queixa.

Resposta dels òrgans afectats

El dia 2 de desembre de 2022, aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada. L'escrit exposa el següent:

Pel que fa al **tràmit que s'ha donat a la instància presentada per la ciutadana** en la qual denunciava el tracte rebut per l'agent, manifesten que des de l'equip de policia de barri de la Unitat Territorial de Gràcia es va elaborar una resposta que es va tramitar a l'intendent a fi que la traslladés al gerent del Districte i, alhora, a la interessada.

Per valorar la intervenció de l'agent i la proporcionalitat de l'actuació policial, han tingut en compte la versió de l'agent, que difereix una mica de la que dona la ciutadana i que ha estat corroborada pels altres agents que hi van intervenir.

L'agent va observar com un menor estava fent grafits i va actuar en conseqüència. La mare va mostrar una actitud poc col·laboradora i va generar que la intervenció, que en un inici havia de ser senzilla, es compliqués una mica i, per aquest motiu, va haver de demanar el suport d'una altra patrulla.

L'arribada de la segona patrulla va facilitar que la persona s'identifiqués, tot i que la conducta reticent i desafiant de la interessada no va facilitar les coses.

Quant a l'altra mare que es trobava en el lloc dels fets, es va identificar i no va generar cap tipus de situació conflictiva. No va ser denunciada, perquè es va comprovar que no havia participat en cap infracció.

Pel que fa a la presència de menors, hi ha procediments a la GUB que recullen com actuar davant la presència d'un menor en una intervenció, però fan referència a situacions en què es produeixen il·lícits penals, tant si la persona menor és l'autora com la víctima, o per situacions d'absentisme escolar.

No obstant això, hi ha uns principis bàsics d'actuació (proporcionalitat, idoneïtat, necessitat i altres) que són aplicables en qualsevol intervenció i que condicionen la manera d'actuar en situacions com aquesta.

No hi ha cap protocol que determini si un agent pot o no dirigir-se a un ciutadà amb casc i ulleres de sol, però aquests elements responen a les situacions de realització de les tasques que tenen els membres del cos (motocicleta, condicions climatològiques, etcètera).

El casc és una peça reglamentada dintre de la uniformitat policial i és obligatori utilitzar-lo durant la circulació en motocicleta en l'exercici de les seves funcions. El casc porta instal·lada una visera, amb un estil i una forma semblants a unes ulleres de sol, per utilitzar-la de manera complementària segons les condicions climatològiques.

La GUB està subjecta al Codi d'ètica de la Policia de Catalunya, en el qual es regulen els deures i les responsabilitats ètiques i morals com a col·lectiu professional.

CONSIDERACIONS

La interessada va denunciar al Districte de Gràcia i a la GUB, una situació de presumpte tracte inadequat per part d'un agent de la GUB, en una intervenció en la qual hi havia menors d'edat presents i que va acabar amb la imposició de dues sancions que la ciutadana ha abonat en període voluntari, malgrat oposar-se als fets denunciats.

Al llarg de la tramitació de l'expedient de queixa, la ciutadana ha aportat documentació en la qual acredita la resposta rebuda per part del Districte mentre traslladava la seva denúncia a la Prefectura de la GUB. També aporta la resposta de la Gerència de Seguretat i Prevenció (Oficina d'Informació i Tràmits), en la qual només s'informa que aquella oficina no confecciona informes en relació amb sancions imposades pels agents de la Guàrdia Urbana.

Per tant, **no consta que la interessada hagi rebut la resposta que va elaborar la Unitat Territorial de la GUB de Gràcia**, tal com el consistori ha informat la Sindicatura.

Tampoc no consta que s'hagi traslladat la denúncia a la Unitat de Deontologia i Afers Interns (UDAI) de la GUB, a fi que dugui a terme actuacions investigadores per conèixer les circumstàncies que envoltaven els fets. Precisament, un dels objectius d'aquesta Unitat és el de contribuir a la prevenció i la detecció de conductes contràries a l'ètica policial.

Per resoldre la denúncia de la ciutadana, únicament s'ha tingut en compte la versió de l'agent que hi va intervenir, corroborada per la resta d'agents actuants. Aquesta versió contradiu la de la interessada. En aquest punt, convé recordar que durant la intervenció també hi era present una altra persona, a la qual tampoc se s'ha demanat la seva versió.

Creiem necessari destacar que, amb motiu d'expedients anteriors de queixa, la Sindicatura ha constatat la dificultat per conèixer les circumstàncies que envolten els fets denunciats quan hi ha versions contradictòries. La immediatesa de les actuacions policials fa difícil aportar proves que permetin acreditar els fets i, davant la manca d'elements probatoris, el consistori acostuma a donar credibilitat a la declaració de l'agent policial i a concloure que no es pot provar el tracte denunciat.

Tot això es fa sense tenir en compte la possibilitat que els agents narrin els esdeveniments amb la càrrega de subjectivitat pròpia de qui pot ser part perjudicada. Recordem que la presumpció de veracitat de l'agent únicament s'aplica sobre els fets objecte de denúncia.

La Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques determina **la presumpció de veracitat de les persones funcionàries que tenen reconeguda la condició d'autoritat respecte dels documents que formalitzen**, sempre que els documents observin els requisits legals, i recullin els fets constatats (art. 77.5).

Ateses les dificultats probatòries de la ciutadania, la Sindicatura ha recomanat a l'Ajuntament diverses vegades la **necessitat de dotar els i les agents de la GUB amb càmeres unipersonals en els uniformes per poder enregistrar les actuacions** i que les gravacions puguin servir de prova en actuacions controvertides.

Per saber quin seguiment tenia aquesta recomanació, l'any 2021 aquesta institució va fer un estudi d'ofici i, després de saber que s'havia fet una compra municipal de 150 dispositius de gravació, va valorar positivament la mesura. Tanmateix va considerar que eren insuficients si tenim en compte que la plantilla actual de la GUB està formada

per més de 3.000 operatius. Per aquest motiu, va recomanar la compra de més dispositius, a fi de dimensionar-los a la realitat de la plantilla.

Mentre no es doti tots els efectius policials amb dispositius de gravació, es considera del tot necessari incidir en el fet que **tothom espera de la policia una actitud amable, empàtica i respectuosa que faci possible la proximitat en el tracte i que generi confiança**, tal com determina el Codi d'ètica de la policia de Catalunya. En la mateixa línia, la Llei 16/1991, de 10 de juliol, de les policies locals, imposa l'obligació d'observar, en tot moment, un tracte correcte i atent amb la ciutadania (art. 10.2).

Però és que, a més, és necessari reforçar l'exigència d'aquest tracte respectuós quan hi ha infants presents.

Convé tenir present que la Constitució espanyola imposa als poders públics l'obligació d'assegurar la protecció integral dels menors d'una manera especial i efectiva (art. 39). En aquest sentit, l'Estatut d'autonomia de Catalunya recull com a **principi rector que, en totes les actuacions portades a terme pels poders públics o per institucions privades, l'interès superior de l'infant ha d'ésser prioritari** (art. 40.3).

Per aquest motiu, la Sindicatura creu que **cal establir uns criteris policials, presidits pel respecte als drets dels infants i per la consideració del seu interès superior**, més enllà dels principis establerts en el Codi d'ètic de la policia de Catalunya. És del tot necessari assegurar que quan hi ha un infant present en una intervenció policial, encara que sigui de caràcter administratiu, no es donin situacions de cap mena de violència, sigui verbal o sigui d'imposició d'autoritat.

S'ha de procurar que els infants construeixin una imatge dels cossos policials propera i de confiança i que hi puguin acudir davant d'una hipotètica situació de risc en què es puguin trobar.

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta Municipal de Barcelona i el Reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, **l'actuació de l'Àrea de Prevenció i Seguretat ha estat insuficient, ja que, més enllà de recollir la declaració de l'agent policial, no han dut a terme altres actuacions comprovadores sobre els fets denunciats per la ciutadana.**

Per tot el que s'ha exposat, aquesta Sindicatura emet la decisió següent:

- **Recomanar a l'Àrea de Prevenció i Seguretat** que des de la Unitat de Deontologia i Afers Interns es duguin a terme actuacions investigadores sobre els fets denunciats i que s'escolti la versió de la persona interessada i la d'altres persones que van presenciar la intervenció policial.
- **Recomanar a l'Àrea de Prevenció i Seguretat** que es faciliti a la interessada una còpia de l'informe elaborat per la Unitat Territorial del Districte de Gràcia, en relació amb els fets denunciats.
- **Recomanar a l'Àrea de Prevenció i Seguretat** que s'estableixin criteris d'actuació policials per tal que, en intervencions de caràcter administratiu en les quals estiguin presents infants, es garanteixi el respecte dels seus drets i es vetlli pel seu interès superior.
- **Recomanar a l'Àrea de Prevenció i Seguretat** que, per evitar situacions com la que és objecte d'aquesta queixa, es continuï incrementant el nombre de dispositius de gravació personal, a fi de dimensionar-los a la realitat de la plantilla policial i que puguin constituir elements probatoris de les circumstàncies de la seva actuació.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.